

Očkovanie detí predškolského veku

**tri roky a štyri
mesiace**

i mmunisation

the safest way to protect your child

Od roku 2026

Úvod

Tento leták obsahuje informácie o očkovaní detí pred nástupom do školy. Zahŕňa 4 v 1 vakcínu na ďalšiu ochranu pred záškrtom, tetanom, čiernym kašľom a detskou obrnou.

Od roku 2026 sa ovčie kiahne zavádzajú do očkovacieho programu detí ako kombinovaná vakcína s MMR vakcínou. Pre mladšie deti bude ponúkaná vo veku 12 a 18 mesiacov. Starším deťom, ktoré už boli zaočkované vakcínou MMR, bude ponúknutá vakcína MMRV vo veku 3 rokov a 4 mesiacov.

Ak sa vaše dieťa narodilo medzi 1. septembrom 2022 a 31. decembrom 2024, bude mu ponúknuté očkovanie MMRV vo veku 3 rokov a 4 mesiacov. Ak chcete prediskutovať tieto informácie, kontaktujte svojho lekára, terénneho zdravotného pracovníka alebo zdravotnú sestru.

Ďalšie informácie nájdete na:
[pha.site/vaccinations](https://www.pha.site/vaccinations) alebo
www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Vakcína proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne (4 v 1)

Táto vakcína chráni pred 4 rôznymi chorobami: záškrtom, tetanom, čiernym kašľom a detskou obrnou.

Vaše dieťa by malo dostať túto dávku vo veku troch rokov a štyroch mesiacov (pred nástupom do školy).

Ďalšiu dávku proti záškrtu, tetanu a detskej obrne dostanú vo veku od 14 do 18 rokov.

Ako vieme, že táto vakcína je bezpečná a účinná?

Vakcína musí prejsť mnohými testami, aby sa overilo, či je bezpečná a účinná, predtým ako sa niekomu podá. Tieto kontroly pokračujú aj po zavedení vakcíny. Používajú sa iba vakcíny, ktoré prešli všetkými bezpečnostnými testami. Všetky lieky môžu spôsobovať vedľajšie účinky, ale vakcíny patria medzi najbezpečnejšie. Výskum z celého sveta ukazuje, že očkovanie je najbezpečnejší spôsob, ako chrániť zdravie vášho dieťaťa. Ďalšie informácie o vedľajších účinkoch nájdete na strane 6.

Akým chorobám zabráni táto vakcína?

Záškrt

Záškrt je vážne ochorenie, ktoré môže rýchlo spôsobiť problémy s dýchaním. Môže poškodiť srdce a nervový systém a vo vážnych prípadoch je smrteľné. Pred zavedením očkovania proti záškrte sa v Severnom Írsku vyskytovalo až 1 500 prípadov záškrty ročne.

Tetanus

Tetanus je bolestivé ochorenie, ktoré postihuje svaly a môže spôsobiť problémy s dýchaním. Ovplyvňuje nervový systém a môže viesť k smrti. Je spôsobený baktériami, ktoré sa do tela dostanú z pôdy a hnoja cez otvorené rany a popáleniny. Nemôže sa prenášať z človeka na človeka, ale je vždy prítomný v pôde, dokonca aj v tejto krajine.

Čierny kašeľ

Čierny kašeľ spôsobuje neprestávajúci kašeľ a dusenie, čo vedie k tomu, že sa ťažko dýcha. Môže trvať 10 týždňov. Pre malé deti je veľmi vážny a môže dokonca usmrtiť deti mladšie ako jeden rok. V roku 2024 bolo hlásených viac ako 3 000 potvrdených prípadov čierneho kašľa. Tento nedávny nárast prípadov zdôrazňuje, aké dôležité je zabezpečiť, aby dieťa dostalo všetky plánované vakcíny.

Detská obrna

Pólio je vírus, ktorý napáda nervový systém a môže natrvalo paralyzovať svaly. Ak detská obrna postihne hrudné svaly alebo mozog, môže byť smrteľná. Pred zavedením vakcíny proti detskej obrne sa v Severnom Írsku každoročne vyskytlo až 1 500 prípadov paralýzy spôsobenej detskou obrnou.

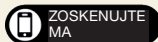
Vedľajšie účinky vakcín

Väčšina detí nebude mať žiadne vedľajšie účinky, ale všetky deti sú iné. U dieťaťa sa môžu vyskytnúť niektoré z nasledujúcich vedľajších účinkov, ktoré sú zvyčajne mierne:

- podráždenosť až 48 hodín po injekcii;
- mierna horúčka (pozri strany 16 – 17);
- malá hrčka v mieste vpichu. Môže trvať niekoľko týždňov a pomaly sa stratí.

Ak si myslíte, že vaše dieťa malo akúkoľvek inú reakciu na vakcínu proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne a máte z toho obavy, poraďte sa so svojim lekárom, terénnym zdravotným pracovníkom alebo zdravotnou sestrou.

Rodičia a opatrovníci môžu nahlásiť vedľajšie účinky vakcín a liekov prostredníctvom schémy žltej karty.

Chodte na mhra.yellowcard.gov.uk alebo zavolajte na linku Žltej karty na čísle **0800 731 6789**. Môžete tiež použiť QR kód alebo si stiahnuť aplikáciu Žltá karta.

Veľmi zriedkavo môže vakcína spôsobiť alergickú reakciu, ako je vyrážka alebo svrbenie postihujúce časť tela alebo celé telo. Zriedkavo môže mať dieťa vážnu reakciu na očkovanie, bude sa mu ťažko dýchať a môže skolabovať. Toto sa nazýva anafylaxia.

Nedávna štúdia ukázala, že na každý milión podaných očkovaní sa hlási menej ako 1 prípad anafylaxie. Hoci závažné alergické (anafylaktické) reakcie sú v prípade výskytu znepokojujúce, ľudia, ktorí vykonávajú očkovanie, sú vyškolení na zvládanie anafylaktických reakcií a liečba povedie k rýchlemu a úplnému uzdraveniu.

Veľmi zriedkavo sa u detí môže vyskytnúť záchvat deň alebo dva po očkovaní. Toto zvyčajne súvisí s veľmi vysokou teplotou (pozri stranu 17). Ak má dieťa záchvat, mali by ste okamžite vyhľadať lekársku pomoc. Ak je vaša ordinácia zatvorená alebo ak sa nemôžete spojiť so svojim lekárom, choďte priamo na najbližšiu nemocničnú pohotovosť. Dojčatá sa zvyčajne zo záchvatov rýchlo a úplne zotavia.

Malé deti môžu mať záchvaty kedykoľvek, takže záchvat po očkovaní nemusí nevyhnutne súvisieť s vakcínou. Váš lekár rozhodne, či dieťa môže dostať ďalšie dávky vakcín.

Vakcína MMRV

Vakcína MMRV chráni dieťa pred osýpkami (M), mumpsom (M), rubeolou (R; nemeckými osýpkami) a ovčím kiahňami (V).

Vakcíny obsahujúce MMR vakcínu tu boli zavedené v roku 1988. Odvtedy klesol počet detí nakazených týmito chorobami na historické minimum.

Prečo moje dieťa teraz potrebuje novú vakcínu MMRV?

Pre mladšie deti bude ponúkaná vo veku 12 a 18 mesiacov. Starším deťom, ktoré už mohli byť zaočkované vakcínou MMR, bude ponúknutá vakcína MMRV vo veku 3 rokov a 4 mesiacov.

Ak sa dieťa **narodilo medzi 1. júlom 2024 a 31. decembrom 2024** a dostalo vakcínu MMR hneď po prvých narodeninách, ponúkneme mu dávku MMRV vo veku 18 mesiacov a ďalšiu dávku MMRV vo veku 3 rokov a 4 mesiacov.

Toto poskytuje lepšiu ochranu pred ovčím kiahňami (varicela). Očkovanie 3 vakcínami obsahujúcimi MMR vakcínu nepredstavuje žiadne bezpečnostné riziká.

Očakáva sa, že s novým pridaním zložky proti ovčím kiahňam sa výrazne zníži počet prípadov ovčích kiahní pozorovaných v detstve. Program zníži počet prípadov závažných ovčích kiahní, súvisiacich komplikácií a hospitalizácií.

Čo sú osýpky?

Osýpky spôsobuje veľmi nákazlivý vírus. Skoro každá infikovaná osoba bude mať vysokú horúčku, vyrážky a bude sa zle cítiť. Medzi komplikácie spojenými s osýpkami patria infekcie dýchacích ciest, záchvaty, encefalitída (zápal a opuch mozgu) a poškodenie mozgu. Vo vážnych prípadoch sú smrteľné.

Čo je mumps?

Mumps je spôsobený vírusom, ktorý vedie k horúčke, bolestiam hlavy, opuchnutým žľazám na tvári, krku a čelusti. Môže to mať za následok trvalú hluchotu, vírusovú meningitídu a encefalitídu (zápal a opuch mozgu).

Čo je rubeola?

Rubeola (ružienka) je vírusové ochorenie. U detí je zvyčajne mierne a môže zostať nepovšimnuté. Rubeola v tehotenstve je však pre nenarodené deti veľmi vážna. Hrozí vážne poškodenie zraku, sluchu, srdca a mozgu. Toto ochorenie sa volá syndróm kongenitálnej rubeoly (CRS).

Čo sú ovčie kiahne (varicella)?

Ovčie kiahne sú veľmi infekčné ochorenie spôsobené vírusom. Kiahne sú veľmi časté a postihujú väčšinu detí počas detstva, hoci sa ňou môžu prvýkrát nakaziť v akomkoľvek veku. Prenáša sa priamym kontaktom medzi ľuďmi alebo nepriamo vzduchom kvapôčkovou infekciou.

Väčšina prípadov ovčích kiahní u detí je relatívne mierna a ochorenie prebehne bez potreby lekárskej starostlivosti, aj keď väčšina detí sa niekoľko dní necíti dobre a vynechá 5 alebo viac dní zo školy alebo škôlky. Rodičia si možno budú musieť vziať voľno z práce, aby sa o nich mohli starať. U niektorých detí však ovčie kiahne vedú ku komplikáciám vrátane bakteriálnej infekcie kožných lézií (vyrážky) a v zriedkavých prípadoch k encefalitíde (opuch mozgu), pneumonitíde (infekcia pľúc) a mozgovovej príhode. Tieto komplikácie môžu viesť k hospitalizácii a veľmi zriedkavo môžu viesť k úmrtiu.

Osýpky, mumps, rubeola a ovčie kiahne môžu priniesť vážne komplikácie.

Prečo moje dieťa potrebuje viac ako jednu dávku vakcíny MMR?

Aj keď sú osýpky a mumps v Spojenom kráľovstve zriedkavé, deti, ktoré nie sú chránené, sú stále vystavené riziku nákazy. Ďalšie dávky vakcíny poskytnú najlepšiu úroveň ochrany najväčšiemu počtu ľudí.

Po prvej dávke je 5 % až 10 % detí nechránených pred každou z týchto chorôb. Je to preto, že ich imunitný systém nereagoval na prvú dávku. Po dvoch dávkach MMR vakcíny zostáva menej ako 1 % detí nechránených pred osýpkami.

Vďaka očkovaniu sa znížil počet prípadov osýpok, mumpsu a rubeoly. Tieto choroby však nezmizli a v posledných rokoch sa vyskytli epidémie osýpok po celom svete vrátane Spojeného kráľovstva a Európy. Dve dávky kombinovanej vakcíny MMR sa bežne podávajú v celej Európe, ako aj v USA, Kanade, Austrálii a na Novom Zélande. Najlepšiu ochranu dieťaťu poskytne očkovanie dvoma dávkami MMR.

Má MMRV nejaké vedľajšie účinky?

MMRV obsahuje 4 samostatné vakcíny v jednej injekcii. Vakcíny účinkujú v rôznych časoch. Približne 5 až 11 dní po očkovaní sa u niektorých detí objaví horúčka, vyrážka podobná osýpkam a prestane im chutiť, pretože začne účinkovať zložka vakcíny proti osýpkam.

Zriedkavo sa môže do 6 týždňov po očkovaní objaviť vyrážka v podobe malých, modrínám podobných škvrín, zvyčajne spôsobená časťou proti osýpkam alebo rubeole. Ak sa to objaví, vezmite dieťa k lekárovi.

Zriedkavo, približne 3 týždne po injekcii, sa u dieťaťa môžu objaviť príznaky podobné mumpsu (horúčka a opuchnuté uzliny), keď začne účinkovať časť MMRV proti mumpsu.

Po očkovaní sa v blízkosti miesta vpichu môže objaviť mierna vyrážka podobná ovčím kiahňam, ale môže sa objaviť aj inde. Táto vyrážka nevyžaduje liečbu a sama odznie.

Ak sa u dieťaťa objaví vyrážka, preventívne sa vyhnite blízkeho kontaktu s ľuďmi, ktorí sú náchylnejší na infekciu ovčímí kiahňami, ako sú ľudia s oslabeným imunitným systémom, tehotné ženy, ktoré nikdy nemali ovčie kiahne a novorodenci, ktorých matky nemali ovčie kiahne. Šanca nakaziť sa ovčímí kiahňami z tejto vyrážky po očkovaní vakcínou MMRV je však extrémne nízka.

Približne 1 z 1 000 dostane záchvat spôsobený vysokou teplotou (informácie o liečbe horúčky nájdete na strane 17). Neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by to spôsobovalo dlhodobé problémy. U dieťaťa, ktoré má osýpky, je päťkrát väčšia pravdepodobnosť, že dostane záchvat v dôsledku ochorenia (5 z 1 000).

Vakcíny môžu tiež spôsobiť alergické reakcie. Tieto sú veľmi zriedkavé, menej ako 1 z milióna očkovaní. Hoci závažné alergické (anafylaktické) reakcie sú v prípade výskytu znepokojujúce, ľudia, ktorí vykonávajú očkovanie, sú vyškolení na zvládanie anafylaktických reakcií a liečba povedie k rýchlemu a úplnému uzdraveniu.

Zriedkavo sa u detí môže po očkovaní MMRV vyvinúť encefalitída (opuch mozgu). Ak však neočkované dieťa dostane osýpky, je oveľa vyššia pravdepodobnosť vzniku encefalitídy.

Porovnania medzi vedľajšími účinkami MMRV vakcíny a vedľajšími účinkami osýpok, mumpsu, rubeoly alebo ovčích kiahní ukazujú, že vakcína je oveľa bezpečnejšia ako samotné ochorenia.

Fakty o vakcínach MMRV

- Vakcína MMRV chráni deti pred osýpkami, mumpsom, rubeolou a ovčímí kiahňami (varicelou).
- Za viac ako 40 rokov bolo v približne 100 krajinách podaných viac ako 500 miliónov dávok MMR vakcíny. Má vynikajúce bezpečné výsledky.
- Neexistujú žiadne dôkazy o súvislosti medzi MMR vakcínou a autizmom.
- Podávanie vakcín samostatne môže byť škodlivé. Vystavuje deti riziku nákazy osýpkami, mumpsom, rubeolou alebo ovčímí kiahňami.
- V krajinách, kde je dostupná MMRV vakcína, žiadna z nich neodporúča podávať všetky vakcíny samostatne.
- Hoci jedna vakcína MMRV obsahuje bravčovú želatínu, existuje alternatíva. Informácie vám poskytne váš lekár, terénny zdravotný pracovník alebo zdravotná sestra.
- V roku pred zavedením vakcíny MMR vo Veľkej Británii sa osýpkami nakazilo 86 000 detí a 16 z nich zomrelo. Kvôli nízkej miere zaočkovanosti došlo v poslednom čase k ohniskám nákazy v Spojenom kráľovstve a Európe a niektoré deti zomreli.

Boli deti po očkovaní MMR dostatočne dlho sledované, aby sa vedelo, že sú v bezpečí?

Vakcíny MMR sa podávajú už viac ako 40 rokov a bolo použitých viac ako 500 miliónov dávok. Jej bezpečnosť

bola v mnohých krajinách starostlivo monitorovaná a preukázalo sa, že ide o vysoko účinnú vakcínu s vynikajúcimi bezpečnými výsledkami.

MMRV je najbezpečnejší spôsob, ako chrániť dieťa pred osýpkami, mumpsom, rubeolou a ovčími kiahňami.

Nebolo by lepšie, keby deti dostali MMRV vakcíny oddelene?

Nie, podávanie vakcín samostatne by znamenalo viac injekcií a deti by boli dlhšie vystavené niektorým chorobám. Tieto ochorenia môžu byť vážne a dokonca smrteľné.

Časté otázky

Je bezpečné dostať niekoľko rôznych vakcín počas jedného očkovania (kombinované vakcíny)?

Áno, je bezpečné dostať niekoľko rôznych vakcín počas jedného očkovania. Kombinované vakcíny sú rovnako bezpečné a účinné ako jednotlivé vakcíny. Dostať niekoľko vakcín alebo kombinovaných vakcín počas jedného očkovania je dôležité kvôli najskoršej ochrane detí pred rôznymi chorobami. To tiež uľahčuje včasné podanie odporúčaných dávok.

Prijatie viacerých dávok nepreťažuje imunitný systém. Teoreticky by dieťa mohlo efektívne reagovať na približne 10 000 vakcín naraz. Náš imunitný systém sa dokáže ľahko vyrovnáť s počtom vakcín podaných v rámci bežného očkovacieho kalendára.

Existujú nejaké dôvody, prečo by dieťa nemalo byť očkované vakcínami proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne (4 v 1) alebo MMRV?

Existuje len veľmi málo dôvodov, prečo by dieťa nemalo byť očkované. Mali by ste informovať svojho lekára, terénneho zdravotného pracovníka alebo zdravotnú sestru, ak dieťa:

- má veľmi vysokú teplotu alebo horúčku;
- malo zlú reakciu na akékoľvek očkovanie;
- má silnú alergiu na čokoľvek;
- má poruchu zrážanlivosti krvi;
- malo kŕče alebo záchvaty;
- podstúpilo alebo v súčasnosti podstupuje liečbu rakoviny;
- má akékoľvek ochorenie, ktoré ovplyvňuje imunitný systém (ako je leukémia, HIV alebo AIDS);
- užíva akékoľvek lieky, ktoré ovplyvňujú imunitný systém (napríklad vysoké dávky steroidov alebo liečbu po transplantácii orgánov alebo pri rakovine);
- má iné závažné ochorenie.

To nemusí nevyhnutne znamenať, že dieťa nemôže byť zaočkované, ale pomáha to lekárovi alebo zdravotnej sestre rozhodnúť, ktoré očkovania sú pre dieťa najlepšie a či vám potrebujú poskytnúť nejaké ďalšie rady. Rodinná anamnéza ochorenia nikdy nie je dôvodom na to, aby dieťa nebolo očkované.

Čo sa stane, ak dojča po očkovaní dostane vysokú teplotu?

Vedľajšie účinky detských očkování sú nezvyčajné, obvykle mierne a rýchlo vymiznú. Niektoré deti môžu mať zvýšenú teplotu alebo horúčku (nad 37,5 °C). Ak je tvár dieťaťa na dotyk horúca, lesklá alebo začervenaná, môže mať horúčku. Skontrolujte teplotu teplomerom.

Horúčky sú u dojčiat a detí pomerne bežné. Často sa u nich vyskytujú infekcie. Horúčka môže občas spôsobiť u dieťaťa záchvat. Môže to spôsobiť akákoľvek horúčka, či už je spôsobená infekciou alebo očkovaním. Preto je dôležité vedieť, čo robiť, ak má dieťa horúčku. Pamätajte, že horúčky sú s väčšou pravdepodobnosťou spôsobené chorobami ako očkovaním.

Ako znížiť horúčku

1. Uistite sa, že dieťa:
  - nemá na sebe príliš veľa vrstiev oblečenia alebo prikrývok;
  - je v miestnosti, kde nie je príliš teplo (nemala by byť ani studená, len príjemne chladná.)
2. Dajte mu dostatočné množstvo chladných nápojov.
3. Dajte mu dojčenský paracetamol (požiadajte o nesladený). Pozorne si prečítajte pokyny na balení a dajte svojmu dieťaťu správnu dávku podľa veku. Ak je potrebné, dajte mu druhú dávku štyri až šesť hodín neskôr.

Pamätajte, nikdy nepodávajte lieky obsahujúce aspirín deťom mladším ako 16 rokov.

Okamžite zavolajte lekárovi, ak dieťa:

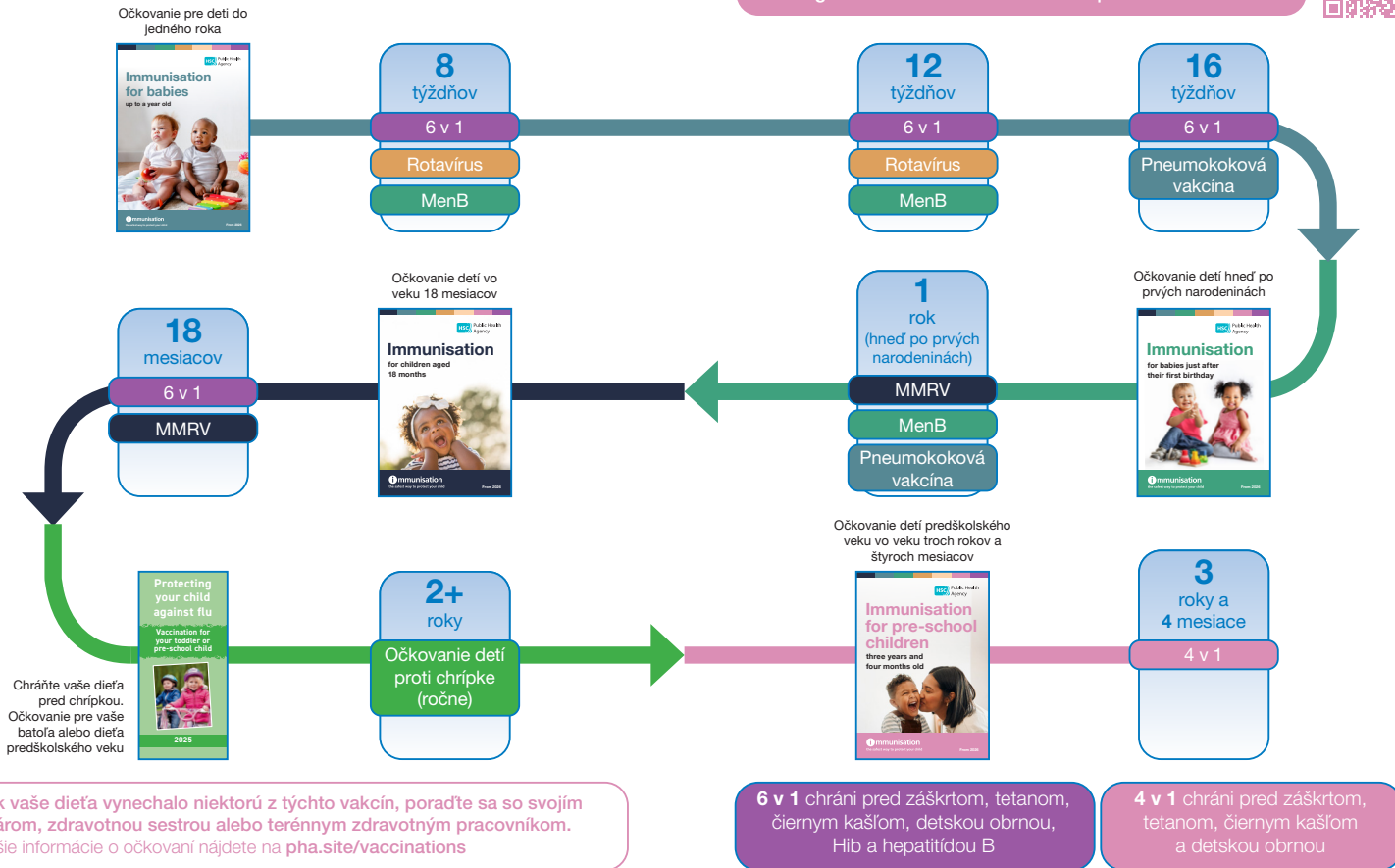
- má veľmi vysokú teplotu (39 °C alebo vyššiu);
- má záchvat.

Ak má dieťa záchvat, položte ho na bok na bezpečné miesto, pretože jeho telo sa môže mykať alebo šklbať.

Očkovací harmonogram pre deti

i

Tento harmonogram sa bude mierne líšiť pre deti narodené pred 31. decembrom 2024. Naskenujte QR kód alebo navštívte nidirect.gov.uk/childhood-immunisation pre viac informácií.

i

Ak vaše dieťa vyneslo niektorú z týchto vakcín, poraďte sa so svojím lekárom, zdravotnou sestrou alebo terénnym zdravotným pracovníkom. Ďalšie informácie o očkovaní nájdete na pha.site/vaccinations

Ak chcete získať ďalšie informácie o očkovaní, navštívte

pha.site/vaccinations

alebo

www.nidirect.gov.uk/childhood-immunisation

Public Health Agency
12-22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel: 0300 555 0114 (local rate).
www.publichealth.hscni.net

Find us on:

Táto publikácia je adaptáciou informácií pôvodne vypracovaných Agentúrou pre zdravotnú bezpečnosť v Spojenom kráľovstve a používa sa na základe licencie Open Government Licence v 3.0.